

Računovodstvo Goodwilla

Ćosić, Ivona

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:157708>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-22**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

«Dr. Mijo Mirković»

IVONA ĆOSIĆ

RAČUNOVODSTVO GOODWILLA

Završni rad

Pula, 2019.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

«Dr. Mijo Mirković»

IVONA ĆOSIĆ

RAČUNOVODSTVO GOODWILLA

Završni rad

JMBAG: 0115069950, redovna studentica

Studijski smjer: Financijski management

Predmet: Računovodstvo troškova

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Računovodstvo

Mentorica: Izv. prof. dr. sc. Ksenija Černe

Pula, rujan 2019.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Ivona Ćosić, kandidatkinja za prvostupnicu poslovne ekonomije, smjer Financijski management, ovime izjavljujem da je ovaj završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Studentica

U Puli, 30. rujna 2019. godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, Ivona Ćosić, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj diplomski rad pod nazivom **“RAČUNOVODSTVO GOODWILLA”** koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 30. rujna 2019. godine

Potpis

SADRŽAJ

Sadržaj

1.	UVOD.....	1
2.	GOODWILL.....	3
	2.1. Definiranje goodwill-a.....	3
	2.2. Računovodstvena definicija goodwill-a.....	3
	2.3. Pojavni oblici goodwill-a.....	5
	2.3.1. Sinergijski i zasebni goodwill.....	5
	2.3.2. Interno razvijeni i kupljeni goodwill.....	6
	2.3.3. Stari i novi goodwill.....	7
	2.4. Ekonomski čimbenici koji utječu na goodwill.....	8
3.	ZAKONSKA REGULATIVA U VEZI GOODWILLA (MRS/MSFI/HSFI) 10	
	3.1. Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja.....	10
	3.2. Hrvatski standardi financijskih izvještavanja.....	11
4.	RAČUNOVODSTVENI OBUHVAT GOODWILL-A.....	15
	4.1. Primjer utvrđivanja i knjigovodstvenog praćenja goodwill-a.....	15
	4.2. Primjer utvrđivanja i knjigovodstvenog praćenja negativnog goodwill-a 21	
	4.3. Testiranje umanjenja i amortizacija goodwill-a.....	27
5.	ZAKLJUČAK.....	29
6.	LITERATURA.....	31
7.	POPIS TABLICA.....	33
8.	SAŽETAK.....	34
9.	SUMMARY.....	35

1. UVOD

Goodwill predstavlja određenu reputaciju koju je neko poduzeće steklo na tržištu na kojemu vrši svoje poslovanje, dok računovodstveni *goodwill* predstavlja razliku između vrijednosti neke tvrtke na tržištu dionica, u određenom vremenu, i njezine računovodstveno utvrđene neto imovine. *Goodwill* spada u nematerijalnu dugotrajnu imovinu, predstavlja neopipljivu dugoročnu imovinu poduzeća te omogućuje poduzeću ostvarivanje većeg profita od uobičajenog ili klasične stope profita što ga ostvaruju druga poduzeća u branši.

Razlog njegova postojanja u poduzeću je zbog djelovanja određenog broja ekonomskih čimbenika koji se mogu klasificirati na različite načine, a u završnom rada navesti će se koji su to.

Načini na koji se *goodwill* bilježi, računa i knjiži propisan je zakonskom regulativom, Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI), koji predstavljaju međunarodno dogovorena i usuglašena pravila o pripremanju, priznavanju i prezentaciji svih računovodstvenih stavki poslovnih poduzeća. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI) su doneseni s ciljem pojednostavljenja složenih i opsežnih MSFI-a, glede svih pravila i propisa za sastavljanje financijskih izvještaja.

Naposlijetku, samo vrednovanje *goodwill*-a nije nužnost za ona poduzeća koja nemaju namjeru biti prodana drugim poduzećima.

Predmet istraživanja završnog rada je računovodstveni *goodwill*, a cilj istraživanje i utvrđivanje vrijednosti *goodwill*-a u teoriji i kroz primjere.

Pri izradi završnog rada korištene su sljedeće znanstvene metode: metoda istraživanja, metoda analize, metoda konkretizacije te induktivna metoda. Pri izradi korištena je literatura iz područja računovodstva, stečeno znanje kroz akademsko školovanje, zabilješke s predavanja te mrežni izvori.

Završni rad je strukturiran na način da sadrži pet poglavlja, gledano od uvoda

do zaključka.

U uvodnom dijelu definira se predmet i cilj istraživanja, prikaz istraživačkih metoda i izvori podataka.

U drugom poglavlju započinje se s definicijom *goodwill*-a te računovodstvenog *goodwill*-a kako bi se utvrdilo postoje li razlike. Nastoji se prikazati pojavne oblike *goodwill*-a kao i samo ekonomske čimbenike koji utječu na njega.

Tijekom trećeg poglavlja obrađuje se zakonska regulativa - MRS, MSFI te HSFI.

O računovodstvenom obuhvatu *goodwill*-a, ujedno i najvažnijem poglavlju ovog završnog rada, piše se u četvrtom poglavlju. Kao sastavni dio ovog poglavlja jesu i primjeri utvrđivanja i knjigovodstvenog praćenja *goodwill*-a te testiranje umanjenja i amortizacije *goodwill*-a.

Na kraju završnog rada daje se zaključak cjelokupnog istraživanja tematike, pregled literature, popis tablica te sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku.

2. GOODWILL

2.1. Definiranje goodwill-a

Gledajući na *goodwill* s aspekta općeg shvaćanja, možemo reći kako isti predstavlja dobar glas, čuvenost, odnosno reputaciju, koju je neko poduzeće steklo na tržištu na kojem posluje. Navedena se vrijednost može vrednovati kroz položaj samog poduzeća na tržištu te očekivane prihode, odnosno profit, koji samo poduzeće može očekivati od poslovanja, a na osnovu svoje vrijednosti i prepoznatljivosti na tržištu.

Goodwill predstavlja prednost koja se temelji na poslovnim vezama i ugledu kao i vjerojatnošću da će svi postojeći klijenti nastaviti održavati poslovne veze s poduzećem (<http://www.poslovni.hr/leksikon/goodwill-674>) (pristupljeno 20.3.2019.).

Iznimno je važno sam *goodwill* uračunati u vrijednost nekog poduzeća prilikom njegove prodaje ili poslovnog spajanja, bilo to kroz pripajanja, spajanja ili akvizicije.

On se štiti suglasnošću i obvezom prodavaoca poduzeća da neće osnivati poduzeća iste djelatnosti za određeno razdoblje u konkurenciji s poduzećem koje je prodao (<http://www.poslovni.hr/leksikon/goodwill-674>) (pristupljeno 20.3.2019.).

2.2. Računovodstvena definicija goodwill-a

Goodwill predstavlja razliku između vrijednosti neke tvrtke na tržištu dionica, u određenom vremenu, i njezine računovodstveno utvrđene neto imovine.

Možemo reći kako je *goodwill* iznos premije koju kupac određenog poduzeća mora platiti iznad neto imovine poduzeća, zbog reputacije tog poduzeća na tržištu, marke, stručnosti management i zaposlenika, te općeg "*know-how-a*".

Goodwill predstavlja neopipljivu dugotrajnu imovinu poduzeća, a ista samom poduzeću omogućuje ostvarivanje većeg profita od uobičajenog ili klasične

stope profita, što ga ostvaruju druga poduzeća u branši. (Belak et.al., 2018)

“Goodwill se u bilanci iskazuje pod pozicijom nematerijalne imovine i to samo onaj koji je proizašao u postupku stjecanja i pripajanja drugog društva.” (Belak et. al., 2018; 46.)

“U računovodstvu goodwill predstavlja specifičan oblik nematerijalne imovine koju nije moguće prepoznati i mjeriti, a nastaje kod svih vrsta poslovnih spajanja. To je razlika između fer vrijednosti neto imovine preuzetog društva i stvarnog troška kupnje. Identificirana imovina, obveze i potencijalne obveze koje se stječu trebaju se mjeriti po fer vrijednosti na datum stjecanja. Isto tako svaki manjinski udjel treba biti iskazan kao posebna stavka i vrednovan po fer vrijednosti... Goodwill se može utvrditi na dan poslovnog spajanja ili naknadno i iskazuje se kao imovinska stavka u bilanci poduzeća stjecatelja ili konsolidiranoj bilanci grupe. Daljnji obračun goodwilla ovisi o pristupu koji se koristi kod računovodstvenog obračunavanja. Pristupi mogu biti: trenutačni otpis glavnice, kapitalizacija uz amortizaciju, kapitalizacija bez amortizacije ili kapitalizacija amortizacije uz test na umanjenje.” (Pervan, 2012; 85;95)

Vrijednost samog goodwill-a nije lako točno ustvrditi i samim time navedeno predstavlja najveći izazov računovodstvenog managementa. Način na koji se goodwill mjeri i računa je postupak poznat pod nazivom “kapitalizacija superprofita”. Navedenom metodom određuje se razlika između očekivanog i normalnog profita u određenom razdoblju. Razlika između profita u odnosu na normalni (tj. superprofit) smatra se doprinosom kapitalne vrijednosti goodwill-a (<http://www.poslovnih.hr/leksikon/goodwill-674>) (pristupljeno 20.3.2019.).

2.3. Pojavni oblici goodwill-a

Goodwill se dijeli na nekoliko pojava oblika koji se navode u nastavku.

2.3.1. Sinergijski i zasebni goodwill

Prilikom postavljanja pitanja: "Kojem poduzeću iz poslovnog spajanja pripada *goodwill*?" odgovor će slijediti klasifikacijom sinergijskog *goodwill*-a ili zasebnog *goodwill*-a.

Prema Pervanu (2012), **sinergijski goodwill** proizlazi iz spajanja poduzeća, pa treba naglasiti kako spojena poduzeća, ovisno o pravnom strukturiranju spajanja, mogu biti grupa ili samo jedno trgovačko društvo.

Sinergija od udruženog poslovanja gotovo uvijek predstavlja temelj poslovnog spajanja jer se očekuje kako će spojena poduzeća zajedničkim snagama i znanjem ostvariti bolje poslovne rezultate nego što bi to bio slučaj u zasebnom nastupanju na tržištu.

Sinergija iz zajedničkog poslovanja dijeli se na dvije kategorije (Pervan, 2012):

1. Operativna sinergija – koja može obuhvaćati:
 - a) ekonomiju opsega – smanjenje troškova poslovanja zbog većeg opsega proizvodnje u spojenim poduzećima. Fiksni troškovi raspodjeljuju se na veću količinu proizvoda čime se ukupni trošak po jedinici proizvedenog proizvoda smanjuje.
 - b) ekonomiju obuhvata – podrazumijeva smanjenje troškova proizvodnje zbog korištenja postojećih zajedničkih vještina, znanja i opreme za proizvodnju.
2. Financijska sinergija – predstavlja niže troškove financiranja poslovanja u odnosu na zasebno poslovanje udruženih poduzeća. Prema Pervanu (2012) spojena poduzeća imaju manje troškove financiranja poslovanja

jer ona mogu uz niže prosječne kamatne stope prodati svoje dužničke i vlasničke vrijednosne papire na tržištima kapitala.

Zasebni goodwill prema Pervanu (2012) podrazumijeva prednosti koje već osnovano poduzeće ima u odnosu na novoosnovano. Navedeno uključuje brojne poslovne prednosti kao što su: ugled u odnosima s kupcima i dobavljačima, iskusni i uhodani zaposlenici, ime odnosno *brand* proizvoda ili usluga i slično.

2.3.2. *Interno razvijeni i kupljeni goodwill*

Kada se postavlja pitanje: “Da li je *goodwill* interno razvijen unutar poduzeća ili kupljen kroz poslovno spajanje?” Odgovori mogu biti interno je razvijen ili kupljen.

Oba navedena *goodwill*-a odražavaju iznadprosječnu profitabilnost poduzeća u odnosu na konkurenciju u industriji. Najveća i važna razlika između navedena dva je u računovodstvenom vrednovanju istih (Pervan, 2012).

Kupljeni *goodwill* mnogo lakše i na više se načina može evidentirati i vrednovati nego što je to slučaj kod internog *goodwill*-a.

“Naime, kako interno razvijeni goodwill nastaje kroz duže vrijeme kao rezultat djelovanja brojnih faktora, za njegovo što preciznije vrednovanje neophodna je kvalitetna analiza utjecajnih faktora. Kako faktori koji utječu na vrijednost goodwill-a mogu biti brojni te još djelovati i sinergijski, utvrđivanje njihova pojedinačnog doprinosa vrijednosti kompanije najčešće nije ekonomski racionalno” (Pervan, 2012; 93).

Iz navedenoga možemo zaključiti kako vrednovanje *goodwill*-a nije nužnost za poduzeća koja nemaju namjeru biti pripojena odnosno prodana drugim poduzećima. Jednostavno, utrošeno vrijeme i novac neće biti opravdano, a sam interni *goodwill* i njegova točna procjena nisu presudni za samo poduzeće i njegovo poslovanje.

2.3.3. Stari i novi goodwill

Računovodstvena teorija prepoznaje raspodjelu *goodwill*-a na stari i novi. Stari kupljeni *goodwill* može biti zamijenjen djelovanjem novog, samoniklog *goodwill*-a.

Goodwill označava iznadprosječne profite koje mogu uzrokovati različiti ekonomski faktori, koji mogu ali i ne moraju imati duži vijek trajanja (Pervan, 2012). Negativan utjecaj na stari *goodwill* može imati i konkurencija na tržištu, bila ona izravna ili supstitucijska, jer ista može biti dodatno ojačana ulaskom novih konkurenata na tržište zbog iznadprosječnih dobitaka.

“Ako ekonomski faktori goodwill-a imaju ograničen vijek trajanja te se njihovo djelovanje protekom vremena smanjuje, onda se i vrijednost samoga starog – kupljenog goodwill-a smanjuje, koji u jednom trenutku postaje bezvrijedan.”
(Pervan, 2012; 94)

Međutim, to se u praksi rijetko događa, a tu važnu ulogu ima management poduzeća. Navedeni mora pravovremeno snimiti, prepoznati i analizirati prijetnje na tržištu te na iste odgovarati kroz mjere kojima će management i samo poduzeće jačati konkurentsku poziciju na tržištu.

Interni *goodwill* (novi *goodwill*) teško je pravilno i precizno izračunati i za samo poduzeće nije toliko važna njegova vrijednost, koliko je važna njegova korist. Naime, samu vrijednost imena, *branda* ili marke teško je pravilno izračunati i odrediti.

Primjerice, *Nike* patike koštaju npr. 750 kn i prodaju se u 15 milijuna primjeraka, međutim, postoji velika vjerojatnost da bi se isti broj kupaca odlučio kupiti iste te *Nike* patike i da koštaju 752 kn, dakle, upravo se u toj razlici nalazi taj nepoznati dio vrijednosti *goodwill*-a, jer teško je procijeniti granicu cijene ispod koje bi potražnja počela padati. Ista se može izračunati okvirno, no ne i u lipu točno, a na ovu količinu prodaje te lipe ili nekoliko kuna razlike, čine veliku razliku u konačnoj vrijednosti *goodwill*-a. Iz navedenog razloga je teško i nepotrebno precizirati internu vrijednost *goodwill*-a za poduzeća koja ne idu u proces prodaje, odnosno preuzimanja.

Na samom kraju treba naglasiti kako je prema trenutno važećem Zakonu o računovodstvu (NN 116/18) zabranjeno evidentirati interno razvijeni *goodwill* te sukladno tome zabranjuje se zamjena starog kupljenog *goodwill*-a novim interno razvijenim *goodwill*-om.

2.4. Ekonomski čimbenici koji utječu na goodwill

Prema Pervanu (2012) *goodwill* u poduzeći postoji zbog djelovanja određenog broja ekonomskih čimbenika koji se mogu klasificirati na različite načine.

Jedna od klasifikacija ekonomskih čimbenika koji uzrokuju *goodwill* je sljedeća (Pervan, 2012):

- 1) superioran management,
- 2) izvrsni prodajni i organizacijski manageri,
- 3) slabiji management kod konkurencije,
- 4) kvalitetno oglašavanje,
- 5) tajni proizvodni postupak,
- 6) kvalitetni radni odnosi,
- 7) izvrsni kreditni rejting poduzeća,
- 8) izvrsni programi edukacije radne snage,
- 9) humanitarni rad i kvalitetni odnosi s javnošću,
- 10) poslovni neuspjeh konkurencije,
- 11) udruživanja i surađivanja s drugim poduzećima,,
- 12) strateška lokacija,
- 13) kvalitetni resursi i talenti.

Nebitno o kojoj se podjeli radilo, vrlo je važno da management poduzeća kvalitetno prepozna koji su to interni a koji eksterni čimbenici, odnosno, na koje čimbenike može direktno svojim akcijama i odlukama utjecati, a na koje ne. Točno identificiranje vijeka trajanja i vrijednosti svakog ekonomskog čimbenika nije racionalno s aspekta troškova i koristi. Kako znamo da su

ekonomski čimbenici varijabilni, tako je i njihov utjecaj varijabilan, te samim time i sama vrijednost *goodwill*-a varira i ovisi o njihovim kretanjima.

Na samom kraju važno je istaknuti kako će vrijednost *goodwill*-a uvijek jednim djelom biti subjektivna i ovisit će o različitim pretpostavkama i procjenama.

3. ZAKONSKA REGULATIVA U VEZI GOODWILLA (MRS/MSFI/HSFI)

Tijekom trećeg poglavlja upoznajemo se sa zakonskom regulativom u vezi goodwill-a. Predstavljaju se Međunarodni računovodstveni standardi te Međunarodni standardi financijskog izvještavanja kao pravila koja su dogovorena i usuglašena o pripremanju, priznavanju i samoj prezentaciji svih računovodstvenih stavki poduzeća. Također se predstavljaju Hrvatski standardi financijskog izvještavanja koji su doneseni s ciljem lakšeg snalaženja i razumijevanja složenih MSFI-ja.

3.1. Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

Međunarodni računovodstveni standardi (u daljnjem tekstu MRS) podrazumijevaju dogovorena i usuglašena pravila o pripremanju, priznavanju i prezentaciji svih računovodstvenih stavki poslovnih poduzeća. Sami standardi kontinuirano se mijenjaju sukladno konstantnim promjenama koje se dešavaju na samom tržištu (makroekonomski razvoj, ubrzan razvoj financijskih tržišta kapitala i dr.) (<https://www.hanfa.hr/getfile/39377/Me%C4%91unarodni%20%C4%8Dunovodstveni%20standardi%20i%20Me%C4%91unarodni%20standardi%20financijskog.pdf> (pristupljeno 22.3.2019.)).

Godine 2001., MRS – ovi nadopunjeni su sa Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (u daljnjem tekstu MSFI). Razvoj MSFI-a također ukazuje na prelazak i transformaciju multinacionalnih računovodstvenih standarda prema jedinstvenim i usuglašenim svjetskim računovodstvenim standardima (<https://www.hanfa.hr/getfile/39377/Me%C4%91unarodni%20ra%C4%8Dunovodstveni%20standardi%20i%20Me%C4%91unarodni%20standardi%20financijskog.pdf> (pristupljeno 22.3.2019.)).

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde zadužen je za donošenje MSFI-eva. Njihovi ciljevi su (<https://www.hanfa.hr/getfile/39377/Me%C4%91unarodni%20ra%C4%8Dunovodstveni%20standardi%20i%20Me%C4%91unarodni%20standardi%20financijskog.pdf>

[4%91unarodni%20standardi%20financijskog.pdf](#) (pristupljeno 22.3.2019.):

1. konstantni razvoj visoko kvalitetnih i razumljivih računovodstvenih standarda koji su globalno primjenjivi,
2. korištenje i primjenjivanje tih standarda te nadzor,
3. aktivna suradnja sa nacionalnim kreatorima standarda kako bi se isti maksimalno približili MSFI – evima.

Financijsko izvješćivanje po MSFI-evima regulira se Uredbom Europskog parlamenta (1606/2002) prema kojoj, počevši od 01. siječnja 2005. godine, trgovačka društva koja sastavljaju konsolidirana financijska izvješća i čije dionice kotiraju na burzama trebaju sastavljati financijska izvješća u skladu s navedenom Uredbom, uz određena izuzeća (<https://www.hanfa.hr/getfile/39377/Me%C4%91unarodni%20ra%C4%8Dunovodstveni%20standardi%20i%20Me%C4%91unarodni%20standardi%20financijskog.pdf> (pristupljeno 22.3.2019.)).

U Republici Hrvatskoj primjena MSFI-a, propisana je Zakonom o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18).

Obveznici primjene MSFI-a su veliki poduzetnici, te poduzetnici čije su dionice ili dužnički vrijednosni papiri uvršteni ili su u procesu uvrštavanja na tržište vrijednosnih papira. Mali i srednji poduzetnici mogu, ako to žele, primjenjivati MSFI-eve odredbe i standarde u cijelosti ili mogu primjenjivati standarde koje je donio Odbor za standarde financijskog izvještavanja (regulirano Zakonom o računovodstvu 116/18, čl. 16., čl.17.).

3.2. Hrvatski standardi financijskih izvještavanja

Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI) doneseni su s ciljem pojednostavljenja složenih i opsežnih MSFI-ija, a glede svih pravila i propisa za sastavljanje financijskih izvještaja.

Sama svrha danih standarda je *“propisati osnovu za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvještaja, pomoći revizorima u formiranju mišljenja jesu li financijski izvještaji u skladu s HSFI te pomoći korisnicima financijskih*

izvještaja pri tumačenju podataka i informacija sadržanih u njima.“ (Okvir za primjenu Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, 2016; 1)

Ciljevi hrvatskih računovodstveni standarda prema Žager i Dečman (2015;111) jesu:

1. *“pružanje informacija o financijskom položaju poduzeća,*
2. *pružanje informacija o uspješnosti poslovanja poduzeća,*
3. *pružanje informacija o ostvarenim novčanim tokovima poduzeća,*
4. *zadovoljenje javnog interesa,*
5. *kvalitetno, transparentno i komparabilno prezentiranje informacija u financijskim izvještajima na međunarodnoj razini.”*

Navedeni ciljevi prikazani su Tablicom 1.

Tablica 1. Ciljevi Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja

STANDARDI	CILJ
HSFI 1 – Financijski izvještaji	Propisati osnovu za prezentiranje izvještaja opće namjene kako bi se osigurala usporedivost s financijskim izvještajima za prethodno razdoblje i s financijskim izvještajima drugih poduzetnika
HSFI 2 – Konsolidirani financijski izvještaji	Odrediti računovodstveni tretman ulaganja u ovisne, pridružene i zajednički kontrolirane poduzetnike u odvojenim financijskim izvještajima matice, pothvatnika ili ulagača te u konsolidiranim financijskim izvještajima grupe
HSFI 3 – Računovodstven e politike, promjene računovodstveni h procjena i pogreški	Propisati kriterije za izbor i mijenjanje računovodstvenih politika zajedno s računovodstvenim postupkom i objavljivanjem promjena računovodstvenih politika, promjena računovodstvenih procjena i ispravljanja pogrešaka

HSFI 4 – Događaji nakon datuma bilance	Propisati obvezu usklađenja financijskih izvještaja za događaje nastale nakon datuma bilance odnosno obvezu objavljivanja podataka o događajima koji su nastali u razdoblju od datuma bilance do datuma na koji je odobreno izdavanje financijskih izvještaja
HSFI 5 – Dugotrajna nematerijalna imovina	Propisati računovodstveni postupak za nematerijalnu imovinu koji nije posebno obrađen drugim standardom
HSFI 6 – Dugotrajna materijalna imovina	Propisati računovodstveni postupak za dugotrajnu materijalnu imovinu i s tim povezana pitanja
HSFI 7 – Ulaganja u nekretnine	Propisati računovodstveni postupak ulaganja u nekretnine i povezane zahtjeve za objavljivanjem
HSFI 8 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja	Odrediti računovodstveni tretman imovine namijenjene prodaji
HSFI 9 – Financijska imovina	Propisati obvezu priznavanja, evidentiranja i objavljivanja financijske imovine
HSFI 10 - Zalihe	Propisati računovodstveni postupak za utvrđivanje, obračunavanje i evidentiranje zaliha
HSFI 11 – Potraživanja	Propisati kriterije priznavanja i vrednovanja potraživanja u financijskim izvještajima poduzetnika koji primjenjuju HSFI-je
HSFI 12 - Kapital	Propisati vrste kapitala te kriterije za priznavanje i mjerenje kapitala

HSFI 13 – Obveze	Propisati računovodstveni postupak za mjerenje, priznavanje prezentiranja i objavljivanje obveza
HSFI 14 – Vremenska razgraničenja	Prikazati računovodstveni model za priznavanje stavki vremenskih razgraničenja
HSFI 15 – Prihodi	Propisati računovodstveni postupak za mjerenje, priznavanje i objavljivanje prihoda
HSFI 16 – Rashodi	Propisati kriterije primjenjive za priznavanje, mjerenje i objavljivanje prihoda u financijskim izvještajima poduzeća koji primjenjuju ove standarde
HSFI 17 – Poljoprivreda	Propisati računovodstveni postupak u vezi s biološkom imovinom i poljoprivrednim proizvodima

Izvor: izrada autorice prema Žager K., Dečman N. (2015) *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb, Sveučilišna tiskara d.o.o., str. 112.

U Tablici 1. su navedeni HSFI i opisani njihovi ciljevi, odnosno prikazano je i opisano što je zadatak svakog od navedenih. Temeljne računovodstvene pretpostavke na kojima se temelje HSFI jesu vremenska neograničenost poslovanja i nastanak događaja.

4. RAČUNOVODSTVENI OBUHVAT GOODWILL-A

4.1. Primjer utvrđivanja i knjigovodstvenog praćenja goodwill-a

Navedena tematika prikazat će se kroz primjer pripajanja poduzeća A d.d., poduzeću B d.d., na dan 01.01.2006., obrađenoj prema Gulin et.al. (2006).

Tablica 2. Bilance A d.d. i B d.d. na dan 31.12.2005.

Redni broj	Pozicija	A d.d. knjigov. vrijednost	B d.d.	
			knjigov. vrijednost	fer vrijednost
IMOVINA				
1.	Građevinski objekti	50 000	50 000	30 000
2.	Oprema	450 000	120 000	125 000
3.	Ispravak vrijednosti	(150 000)	(20 000)	
4.	Zalihe	200 000	30 000	55 000
5.	Žiroračun	100 000	10 000	10 000
	UKUPNO IMOVINA	650 000	190 000	220 000
KAPITAL				
6.	Dionice po nominalnoj vrijednosti	200 000	50 000	
7.	Premija na emit. dionice	30 000	10 000	
8.	Zadržana dobit	370 000	90 000	
	UKUPNO KAPITAL	600 000	150 000	
OBVEZE				
9.	Dobavljači	50 000	40 000	40 000
	UKUPNO KAPITAL I OBVEZE	650 000	190 000	40 000
	Fer vrijednost B d.d. (220 000 – 40 000)			180 000

Izvor: Gulin et.al. (2006) *Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu MSFI/MRS i poreznih propisa*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 94., 95.

Ugovor o spajanju (pripajanju) A d.d. i B.d.d.:

1. U pripajanju sudjeluje poduzeće A d.d. sa sjedištem u Rijeci te navedena pripaja sebi poduzeće B d.d. sa sjedištem u Zagrebu.
2. Pripajanje se vrši dana 01.01.2006. transakcijom razmjene dionica. 01.01.2016., poduzeća A d.d. emitiralo je 400 običnih dionica serije A1 nominalne vrijednosti 100 kn/dionici čija je tržišna cijena na datum pripajanja iznosila 600 kn/dionici. Emitiranje se je odradilo u svrhu pripajanja poduzeća B d.d., poduzeću A d.d.
3. Omjer razmjene dionica utvrđuje se s obzirom na odnos tržišne vrijednosti navedenih poduzeća na datum 01.01.2006. godine i iznosi 1:4 u korist poduzeća A d.d. Drugim riječima 400 dionica poduzeća A d.d. vrijedi kao 1600 dionica poduzeća B d.d.
4. U trenutku razmjene dionica poduzeća A d.d. i B d.d., dioničko društvo koje nastaje pripajanjem A d.d. (integrirano ili novoformirano poduzeće) preuzima neto imovinu poduzeća (imovina umanjena za obveze) poduzeće B d.d. po fer vrijednosti (koristi se metoda kupnje) na dan 01.01.2006.
5. Sve radnje integriranog poduzeća koje isto poduzima vrijede nakon usvajanja odluke o pripajanju dioničkih društava.
6. Dioničari oba poduzeća dakle A d.d. i B d.d. stječu dionice novog integriranog poduzeća nakon same transakcije pripajanja te sva prava koja im iz tog proizlaze.
7. Dionice integriranog poduzeća glase i u vlasništvu su poduzeća A d.d. a dioničari integriranog poduzeća ih stječu u omjeru 1:4 odnosno stari dioničari poduzeća A d.d. za jednu svoju dionicu starog poduzeća A d.d. dobivaju jednu dionicu novog integriranog poduzeća A d.d., dok stari dioničari poduzeća B d.d. za 4 svoje dionice starog poduzeća B d.d. dobivaju 1 dionicu novog integriranog poduzeća A d.d.

U Tablici 3. vrši se prikaz knjiženja transakcija spajanja poduzeću A d.d.

Tablica 3. Knjiženje transakcije spajanja (pripajanja) poduzeću A d.d.

Redni broj	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	Ulaganje u dionice (400 dionica x 600 kn/dionica)	240 000	044	
	- Dionice po nominalnoj vrijednosti	200 000		910
	- Premija na emitirane dionice	40 000		911

Izvor: Gulin et.al. (2006) *Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu MSFI/MRS i poreznih propisa*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 96.

Gledajući na trošak pripajanja uzima se u obzir ulaganje u dionice, gdje je kupljeno 400 dionica po cijeni od 600 kuna po dionici. Samim time dolazi se do iznosa od 240 000 kuna kao trošak pripajanja. Od navedenog troška pripajanja oduzela se fer vrijednost poduzeća B d.d. čime se došlo do iznosa *goodwill*-a od 60 000 kuna. Kad je plaćena vrijednost veća od fer vrijednosti neto imovine nastaje pozitivan *goodwill* koji se iskazuje kao dugotrajna nematerijalna imovina u bilanci stjecatelja, te se otpisuje tijekom njegovog korisnog vijeka trajanja.

a) Utvrđivanje *goodwill*-a

1. Trošak pripajanja 240 000
2. Fer vrijednost B d.d. 180 000
3. *Goodwill* 60 000

U Tablici 4. se vrši prikaz prijenosa imovine i obveza poduzeća B d.d. po fer vrijednosti u glavnoj knjizi poduzeća A d.d.

Tablica 4. Knjiženje prijenosa imovine i obveza poduzeća B d.d. po fer vrijednosti (iz elaborata o procijeni) u glavnoj knjizi poduzeća A d.d.

Redni broj	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	Prijenos:			
	- žiroračun	10 000	100	
	- zalihe	55 000	310,630 , 660	
	- građ. objekti	30 000	020	
	- oprema	125 000	021	
	- <i>goodwill</i>	60 000	004	
	- dobavljači	40 000		221, 222
	- ukidanje ulaganja u dionice	240 000		044

Izvor: Gulin et.al. (2006) *Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu MSFI/MRS i poreznih propisa*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 96.

Tablica 4. prikazuje knjiženje prijenosa imovine i obveza poduzeća B. po fer vrijednosti u glavnoj knjizi poduzeća A. Transakcije su izvršene na način da se prijenos, odnosno transfer imovine izvršio na svu imovinu poduzeća A u njezinoj glavnoj knjizi te su prikazana konta dugovanja koja su dokaz prijenosa transfera imovine. Tako je prvo prenesena novčana vrijednost poduzeća B na poduzeće A u iznosu od 10.000 kn, što se knjižilo kroz konto 100 (žiro račun) na dugovnoj strani, zatim su se prenijele zalihe materijala i gotovih proizvoda u iznosu od 55.000 kn, što se knjižilo na grupama konta 310 (zalihe materijala), 630 (povećanje vrijednosti zaliha nedovršene proizvodnje te na konto 660 (roba u skladištu), što dokazuje da je dio zaliha završio proizvodni proces i putem njih je izvršena djelomična finalizacija gotovih proizvoda. Dalje su preneseni na poduzeće A građevinski objekti u vrijednosti od 30.000 kn knjiženjem na konto 020 (građevinski objekti) te oprema u iznosu od 125.000 kn na konto 021 (postrojenja i oprema). Goodwill, kao najvažniji dio ove tablice, utvrđen je u vrijednosti od 60.000 kn i

predstavlja razliku između knjigovodstvene i tržišne vrijednosti poduzeća B, te je isti knjižen na konto 004 (nematerijalna imovina u pripremi). Razlog je ovakve klasifikacije goodwilla na ovaj konto jer je on zaista po svojoj strukturi nematerijalna imovina, a tretiran je kao dio te imovine u pripremi jer su poduzeća u trenutku prijenosa imovine još uvijek bila u fazi pripajanja. Obveze prema dobavljačima (konto 220) u iznosu od 40.000 kn knjižena su na potražnu stranu, a isto znači da je poduzeće A pripajanjem preuzelo obveze poduzeća B prema dobavljačima u navedenom iznosu. Konačno ukidanje ulaganja u dionice u iznosu od 240.000 kn knjiženo je na potražnu stranu poduzeća B u kontima glavne knjige na konto 044 (dugoročni zajmovi povezanim društvima) – ovo je knjiženo na potražnu stranu jer je status izdatka za poduzeće B.

U tablici 5. vrši se prikaz bilance novo integriranog poduzeća A d.d.

Tablica 5. Bilanca novo integriranog poduzeća A d.d.

Redni broj	Pozicija	Iznos
1.	<i>Goodwill</i>	60 000
2.	Građevinski objekti	80 000
3.	Oprema	575 000
4.	Ispravak vrijednosti	(150 000)
5.	Zalihe	255 000
6.	Žiroračun	110 000
7.	UKUPNO IMOVINA	930 000
8.	Dionice po nominalnoj vrijednosti	240 000
9.	Premija na emitirane dionice	230 000
10.	Zadržani dobiti	370 000
11.	Dobavljači	90 000
12.	UKUPNO KAPITAL I OBVEZE	930 000

Izvor: Gulin et.al. (2006) *Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu MSFI/MRS i poreznih propisa*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 96., 97.

Tablica 5. prikazuje bilancu novopriopjenog i oformljenog poduzeća A d.d. U tablici su prikazani iznosi koji su nastali kao razlika pripajanja dvaju poduzeća. Tako je Goodwill u iznosu od 60 000 kn nastao kao trošak pripajanja, a utvrđena vrijednost izračunata je umnoškom nominalne vrijednosti dionica poduzeća A u iznosu od 100 kn(dionici sa tržišnom cijenom istih u iznosu od 600 kn/dionici, a koje su emitirane u svrhu pripajanja dvaju poduzeća. Građevinski objekti knjiženi su u novoj bilanci kao zbroj dvaju poduzeća sa oduzimanjem njihove fer vrijednosti (50.000 + 50.000) – 20.000, gdje je dobivena vrijednost od 80.000 kn. Vrijednost opreme novoformljenog poduzeća dobivena je zbrajanjem knjigovodstvene vrijednosti poduzeća A i fer vrijednosti poduzeća B – 450.000 + 125.000 kn = 575.000 kn. Ispravak vrijednosti, odnosno amortizacija iznosi 150.000, a prikazana je kao knjigovodstvena vrijednost poduzeća A. . Novonastale zalihe iznose 255.000 kn, a nastale su kao zbroj knjigovodstvene vrijednosti poduzeća A i fer vrijednosti poduzeća B. Žiroračun novoformljenog poduzeća iznosi 110.000 kn, a nastao je zbrajanjem stavki knjigovodstvene vrijednosti poduzeća A i fer vrijednosti poduzeća B. Dionice po nominalnoj vrijednosti dobivene su kao iznos od 240.000 kn koji predstavlja umnožak vrijednosti cijena dionica poduzeća A i B u odnosu 1:4, što znači da dionice poduzeća A vrijede 4 puta više od poduzeća B te je umnoškom 4 x 60.000 kn (nominalna tržišna vrijednost emitiranih dionica poduzeća A) dobiven iznos d 240.000 kn. Premija na emitirane dionice iznosi 230.000 kn, a ovaj iznos je dobiven zbrojem nominalne vrijednosti poduzeća A koja je evidentirana kao njegova knjigovodstvena vrijednost sa zbrojem premije na emitirane dionice poduzeća A po također knjigovodstvenoj vrijednosti. Zadržani dobici iznose 370.000 kn, a dobiveni iznos je prikazan kao preuzeta vrijednost poduzeća A izražena kao njegova knjigovodstvena vrijednost. Vrijednost obveza prema dobavljačima iznosi 90.000 kn, a ista je dobivena zbrojem knjigovodstvene vrijednosti poduzeća A i B (50.000 + 40.0000 = 90.000 kn=. Ukupna imovina i obveze dobivene su zbrajanjem svih navedenih stavki bilance, iste su u bilančnoj ravnoteži, tako da aktiva i pasiva novoformljenog poduzeća iznose 650.000 kn.

U navedenom primjeru prikazano je kako računovodstveno izgleda pripajanje

dvaju dioničkih društava odnosno kupnja dioničkog društva A d.d., dioničkog društva B d.d.. Prikazana je metoda izračuna fer vrijednosti dioničkog društva B d.d., dakle društva koje se pripaja svom novom "vlasniku" društvu A d.d., zatim je prikazano knjiženje transakcije spajanja (pripajanja) te metoda izračuna *goodwill*-a.

Na samom kraju prikazano je knjiženje prijenosa imovine i obveza društva B d.d. po fer vrijednosti, te bilanca novo integriranog poduzeća A d.d.. Navedeni primjer prikazuje praktični izgled izračuna *goodwill*-a i njegovog uračunavanja u prodajnu cijenu poduzeća.

4.2. Primjer utvrđivanja i knjigovodstvenog praćenja negativnog goodwill-a

Sam negativni *goodwill* predstavlja dobitak od povoljnije kupnje za kupca i gubitak od nepovoljnije prodaje za prodavatelja. Dakle, prema Belak et. al. (2018) do negativnog *goodwill*-a dolazi kada je poduzeće kupljeno za nižu cijenu od njegove realne tržišne vrijednosti.

"Negativni goodwill, nastaje onda ako je stjecateljev udjel u neto fer vrijednosti imovine, obveza i nepredviđenih obveza stečenog subjekta (fer vrijednost neto imovine) veći od troška poslovnog spajanja. U takvom slučaju potrebno je prema MSFI 3, toč. 56.:

- a) razmotriti postupak utvrđivanja i mjerenja imovine, obveza i nepredviđenih obveza subjekta koji se stječe te mjerenje troška poslovnog spajanja,*
- b) te odmah priznati u prihode ili rashode."* (Gulin et. al., 2006; 94)

Računovodstvenim jezikom rečeno, negativni *goodwill* nastaje kada su imovina i obveze spojenog poduzeća veće vrijednosti od troška stjecanja. Za sam udjel plaćeno je manje od neto vrijednosti imovine. U nastavku razrađujemo primjer negativnog goodwilla.

Primjer negativnog goodwilla (Gulin et. al., 2006; 94):

Dioničko društvo X d.d. pripaja dioničko društvo Y d.d. na dan 01.04.2006.

Prema ugovoru o pripajanju dioničko društvo X d.d. stječe 100% dionica društva Y d.d. za iznos od 90 000 kn. Nakon preuzimanja 100% dionica dolazi do prijenosa neto imovine društva Y d.d. u društvo X d.d.

U nastavku su prikazane bilance navedenih društava prije pripajanja na dan 31.03.2006. (Tablica 6.):

Tablica 6. Bilance X d.d. i Y d.d. na dan 31.03.2006.

Redni broj	Pozicija	A d.d. knjigov. vrijednost	B d.d.	
			knjigov. vrijednost	fer vrijednost
IMOVINA				
1.	Građevinski objekti	150 000	120 000	135 000
2.	Oprema	35 000	10 000	5 000
3.	Ispravak vrijed.	(5 000)	(10 000)	
4.	Žiroračun	100 000	45 000	45 000
	UKUPNO IMOVINA	280 000	165 000	185 000
KAPITAL				
5.	Dionice po nom. vrijed.	120 000	75 000	
6.	Premija na emitirane dionice	20 000	0	
7.	Zadržana dobit	85 000	10 000	
	UKUPNO KAPITAL	225 000	85 000	
OBVEZE				
8.	Dugoročni kredit	55 000	15 000	15 000
9.	Emitirane obveznice	0	65 000	45 000
	UKUPNO OBVEZE	55 000	80 000	60 000
	UKUPNO KAPITAL I OBVEZE	280 000	165 000	
	Fer vrijednost B d.d. (185 000 – 60 000)			125 000

Izvor: Gulin et.al. (2006) *Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu MSFI/MRS i*

poreznih propisa, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 97.

Ugovor o spajanju (pripajanju) X d.d. i Y d.d.:

1. U postupku pripajanja sudjeluju poduzeće X d.d., čije se sjedište nalazi u Osijeku, te poduzeće Y d.d., koja se pripaja prethodnoj, s sjedištem u Zadru.
2. Pripajanje se odvija na dan 01.04.2006. putem novčanog plaćanja iznosa od 90 000 kn.
3. Poduzeće X d.d. preuzima 100% vlasništva dionica poduzeća Y d.d. i cjelokupnu neto imovinu (umanjenu za obveze) poduzeća Y d.d. po fer vrijednosti iskazanoj na dan 31.03.2006.
4. Sve poduzete radnje novo integriranog društva vrijede od dana usvajanja odluke o pripajanju u dioničkim društvima koja u istom sudjeluju.

U nastavku se u Tablici 7. vrši prikaz knjiženja transakcije spajanja

Tablica 7. Knjiženje transakcije spajanja (pripajanja) u poduzeću X d.d. 01.04.2006.

Red. broj	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	Ulaganje u dionice	90 000	044	100

Izvor: Gulin et.al. (2006) *Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu MSFI/MRS i poreznih propisa*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 98.

Gledajući na trošak pripajanja uzima se u obzir ulaganje u dionice, gdje je kupljeno 90 000 kuna vrijednosti dionica. Od navedenog troška pripajanja oduzela se fer vrijednost poduzeća Y d.d. čime se došlo do iznosa negativnog *goodwill*-a od 35 000 kuna. Dakle, u onom trenutku kada stjecateljev udjel u fer vrijednosti imovine i obveza premašuje trošak stjecanja, nastati će negativan *goodwill*, a prikazuje ga se kao prihod u računu dobiti i gubitka gdje se knjiži kao prihod ili zadržana dobit.

a) Utvrđivanje negativnog *goodwill*-a

1. Trošak pripajanja 90 000
2. Fer vrijednost Y.d.d. (125 000)
3. Negativni *goodwill* (35 000)

U Tablici 8. vrši se prikaz knjiženja prijenosa imovine i obveza poduzeća Y d.d. po fer vrijednosti u glavnoj knjizi poduzeća X d.d.

Tablica 8. Knjiženje prijenosa imovine i obveza poduzeća Y d.d. po fer vrijednosti (iz elaborata o procjeni) u glavnoj knjizi poduzeća X d.d.

Red. broj	Opis	Iznos	Konto	
			Duguje	Potražuje
1.	Prijenos imovine i obveza			
	- žiroračun	45 000	100	
	- građ. objekti	135 000	020	
	- oprema	5 000	021	
	- negativni <i>goodwill</i> (prihod)	35 000		789
	- dugoročni kredit	15 000		952
	- emitirane obveznice	45 000		957
	- ukidanje ulaganja u dionice	90 000		044

Izvor: Gulin et.al. (2006) *Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu MSFI/MRS i poreznih propisa*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 98.

Tablica 8. prikazuje proces knjiženja prijenosa imovine i obveza poduzeća Y d.d. po fer vrijednosti u glavnoj knjizi poduzeća X d.d. Tako je prikazana knjižena vrijednost žiroračuna od 45.000 kn na konto 100 poduzeća X d.d., što predstavlja knjigovodstvenu vrijednost poduzeća Y u trenutku pripajanja. Isto vrijedi i za građevinske objekte poduzeća Y, koji su pripojeni poduzeću X

u iznosu od 135.000 kn te su knjiženi na konto 020 poduzeća X (građevinski objekti) na dugovnu stranu jer je X steklo građevinske objekte poduzeća Y. Prijenos opreme u iznosu od 5.000 kn je knjižen po fer vrijednosti u knjigama poduzeća X na konto 021 na dugovnu stranu u iznosu od 5.000 kn. Negativni goodwill, koji je ranije izračunat i njegov izračun je prikazan u tablicama 6. i 7. Iznosi 35.000 kn i knjižen je na potražnu stranu konta 789, što za poduzeće X predstavlja izvanredne prihode. Dugoročni kredit u iznosu do 15.000 kn je knjižen na konto 952 (koji predstavlja zaduženje za iznos troškova proizvodnje poluproizvoda), a knjižen je po knjigovodstvenoj vrijednosti poduzeća Y. Emitirane dionice u iznosu od 45.000 kn su knjižene na potražnu stranu konta 957 poduzeća X, a iznos je uzet kao fer vrijednost poduzeća X. Ukidanje ulaganja u dionice je knjiženo u iznosu od 90.000 kn na konto 044 poduzeća X, a predstavlja trošak pripajanja poduzeća Y poduzeću X.

U Tablici 9. vrši se prikaz bilance integriranog poduzeća X d.d. nastala nakon pripajanja.

Tablica 9. Bilanca integriranog poduzeća X d.d. nakon pripajanja

Redn i broj	Pozicija	Iznos
1.	Građevinski objekti	285 400
2.	Oprema	40 600
3.	Ispravak vrijednosti	(5 000)
4.	Žiroračun	55 000
	UKUPNO IMOVINA	375 000
5.	Dionice po nominalnoj vrijednosti	120 000
6.	Premija na emitirane dionice	20 000
7.	Zadržani dobiti	120 000* (85 000 + 35 000)
8.	Obveze za dugoročne kredite	70 000
9.	Emitirane obveznice	45 000
	UKUPNO KAPITAL I OBVEZE	375 000

Izvor: Gulin et.al. (2006) *Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu MSFI/MRS i poreznih propisa*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, str. 98.

Tablica 9. Prikazuje bilancu integriranog poduzeća X nakon pripajanja poduzeća Y poduzeću X, gdje je nastalo novoformljeno poduzeće. Iznos građevinskih objekata dobiven je zbrajanjem knjigovodstvene vrijednosti poduzeća X i fer vrijednosti Y uvećanim za 400 kn, dok je oprema dobivena zbrajanjem na isti način (35.000 + 10.000), uvećanim za iznos od 600 kn, a zbroj od 1.000 kn (400 + 600) predstavlja tržišnu vrijednost zbroja građevinskih objekata i opreme odnosno, razlike u cijenama prilikom pripajanja. Iznos ispravka vrijednosti poduzeća u novoj bilanci od 5.000 kn je preuzet od poduzeća X i iznosi 5.000 kn. Iznos žiro računa u novoj bilanci iznosi 55.000 kn, a predstavlja razliku žiro računa u knjigovodstvenoj vrijednosti poduzeća X i knjigovodstvene vrijednosti poduzeća Y. Iznos dionica po nominalnoj vrijednosti u novoj bilanci u iznosu od 120.000 kn je preuzeta po knjigovodstvenoj vrijednosti poduzeća X., isti iznos je preuzet u obliku premija na emitirane dionice u iznosu od 20.000 kn od poduzeća X po njegovoj knjigovodstvenoj vrijednosti. Vrijednost zadržanih dobitaka dobivena je zbrojem knjigovodstvene vrijednosti poduzeća A i 35.000 kn vrijednosti pripajanja poduzeća uvećanih za 5.000 kn. Obveze za dugoročne kredite u novoj bilanci su dobivene zbrajanjem knjigovodstvene vrijednosti poduzeća X i Y. Konačno, obveze za emitirane obveznice u novoj bilanci iznose 45.000 kn, a u novoj bilanci su preuzete kao fer vrijednost poduzeća X. Prikazana je nova struktura aktive i pasive novoformljenog poduzeća, koja je u ravnoteži te jednak odnos imovine te zbroja obveza i kapitala iznosi u novom poduzeću 375.000 kn.

U navedenom primjeru na praktičan je način prikazano kako se utvrđuje i izračunava negativni *goodwill*, te kako se isti knjiži u bilanci samog poduzeća koje je "oštećeno" na osnovnu prethodno krivo izračunatog *goodwill*-a, a u sklopu procesa pripajanja.

4.3. Testiranje umanjena i amortizacija goodwill-a

Kako je navedeno u MSFI 3., *goodwill* stečen u poslovnom spajanju se ne amortizira (MSFI 3, t.55). Prema MSFI 3., nakon početnog priznanja, stjecatelj mora svoj stečeni *goodwill* procjenjivati po trošku kojeg umanjuje za akumulirane gubitke od umanjena vrijednosti.

Amortizacija *goodwill*-a i troškovi koji proizlaze iz umanjena vrijednosti *goodwill*-a u određenim zemljama svijeta su porezno priznati trošak kao što su npr. Japan, Kanada, Njemačka, dok u drugim zemljama kao što su npr. SAD, Velika Britanija i Nizozemska nisu. (Pervan, 2012)

Kada govorimo o praksi u Republici Hrvatskoj i amortizaciji *goodwill*-a a prema Pervanu (2012), kod naknadnog vrednovanja *goodwill*-a, prema HSFI 2 – Konsolidirani financijski izvještaji, vijek trajanja *goodwill*-a je ograničen te se stoga *goodwill* mora amortizirati tijekom vijeka trajanja.

Naknadni obračun *goodwill*-a prema HSFI 2 bitno je drugačiji u odnosu na MRS 36. Prema MRS 36 (Umanjenje vrijednosti imovine), *goodwill* može i ne mora gubiti na vrijednosti dok prema HSFI 2 vijek trajanja *goodwill*-a je 5 godina.

Pri samoj amortizaciji *goodwill*-a treba imati na umu Pravilnik o porezu na dobit (NN 2/18) prema čijim odredbama je amortizacija *goodwill*-a porezno ne priznati rashod.

Kod spajanja i pripajanja poduzeća dolazi do poreznih implikacija same amortizacije *goodwill*-a. Naime kod spajanja i pripajanja stjecatelj obveznik HSFI-a, u svojim knjigama iskazuje kupljeni pozitivni *goodwill* te ga prema HSFI 2 amortizira. U tom slučaju zbog poreznih propisa pri izradi porezne prijave (PD obrasca) amortizacija *goodwill*-a predstavlja povećanje porezne osnovice. (Pervan, 2012)

U slučajevima kada poduzeće primjenjuje MSFI– je , amortizacija *goodwill*-a nije dozvoljena, tada MSFI standardi nalažu kako je poduzeće stjecatelj dužno testirati *goodwill* na umanjenje najmanje jednom godišnje. Kada provedeni test na umanjenje imovine - *goodwill*-a pokaže kako je nadoknativa vrijednost *goodwill* - a veća od knjigovodstvene vrijednosti, u tim slučajevima

nije potrebno provesti knjiženje ispravaka vrijednosti.

U suprotnom slučaju, dakle kada je nadoknativa vrijednost *goodwill* - a manja od knjigovodstvene vrijednosti, potrebno je proknjižiti smanjenje vrijednosti *goodwill* - a iskazano kao gubitak od smanjenja vrijednosti tj. iskazuje se kao rashod poslovnog razdoblja u računu dobiti i gubitka(<https://burza.com.hr/portal/goodwill-i-dobitak-od-povoljne-kupnje/11481> (pristupljeno 29.3.2019.)).

5. ZAKLJUČAK

Goodwill predstavlja vrijednost samog poduzeća na tržištu kroz njegovu reputaciju, dobar glas, prepoznatljivost i stručnost njegovih zaposlenika i managera. Gledajući s računovodstvenog aspekta, predstavlja iznos premije koju kupac određenog poduzeća mora platiti iznad neto imovine poduzeća, zbog reputacije koje navedeno poduzeće uživa na tržištu. Izračunavanje *goodwill*-a nije od presudne važnosti pa čak se može reći kako nije potrebno za poduzeća koja ne idu u proces prodaje (preuzimanja, akvizicije i spajanja).

Naime, sam *goodwill* nije lako izračunati i postoji opasnost od greške izračuna, zbog čega se može dogoditi da kupci poduzeća preplate ili potplate kupljeno poduzeće. U slučajevima kada kupac za kupljeno poduzeće plati manje od njegove vrijednosti, dolazi do negativnog *goodwill*-a, što znači da su imovina i obveze spojenog poduzeća veće vrijednosti od troška sjecanja. Za sam udjel plaćeno je manje od neto vrijednosti imovine. U navedenim je slučajevima važno odmah priznati navedeno stanje ovisno radi li se o preplaćivanju ili potplaćivanju u prihode, odnosno rashode poslovne godine.

Postoje različiti interni i eksterni čimbenici koji utječu na sam *goodwill* te je iz tog razloga vrlo važno da sam management poduzeća kvalitetno snimi i prepozna navedene čimbenike te razradi strategiju upravljanja svakim pojedinim čimbenikom, ovisno da li se radi o internom ili eksternom, odnosno čimbeniku na kojeg se može direktno ili pak indirektno utjecati.

Zakonska regulativa propisuje načine bilježenja, računanja i knjiženja samog *goodwill*-a koji spada u nematerijalnu dugotrajnu imovinu. MRS i MSFI predstavljaju međunarodno dogovorena i usuglašena pravila o pripremanju, priznavanju i prezentaciji svih računovodstvenih stavki poslovnih poduzeća. HSFI su doneseni s ciljem pojednostavljenja složenih i opsežnih MSFI-a, glede svih pravila i propisa za sastavljanje financijskih izvještaja.

Goodwill se u pojedinim zemljama amortizira i porezno je priznat rashod dok u drugim zemljama se isti ne amortizira te je porezno nepriznati rashod.

Prema HSFI 2 – Konsolidirani financijski izvještaji ; vijek trajanja *goodwill*-a je ograničen te se stoga *goodwill* mora amortizirati tijekom vijeka trajanja (vijek

trajanja prema HSFI je 5 godina).

Pri samoj amortizaciji *goodwill*-a treba imati na umu Pravilnik o porezu na dobit prema čijim odredbama je amortizacija *goodwill*a porezno ne priznati rashod. Kod spajanja i pripajanja poduzeća dolazi do poreznih implikacija same amortizacije *goodwill*a. Naime, kod spajanja i pripajanja, stjecatelj obveznik HSFI-a, u svojim knjigama iskazuje kupljeni pozitivni *goodwill* te ga prema HSFI 2 amortizira. U tom slučaju, zbog poreznih propisa pri izradi porezne prijave (PD obrasca), amortizacija *goodwill*-a predstavlja povećanje porezne osnovice.

U slučajevima kada poduzeće primjenjuje MSFI standarde, amortizacija *goodwill*-a nije dozvoljena, tada MSFI standardi nalažu kako je poduzeće stjecatelj dužno testirati *goodwill* na umanjenje najmanje jednom godišnje.

Kada test pokaže kako je nadoknativa vrijednost *goodwill*-a veća od knjigovodstvene vrijednosti, u tim slučajevima nije potrebno provesti knjiženje ispravaka vrijednosti.

U slučaju kada je nadoknativa vrijednost *goodwill*-a manja od knjigovodstvene vrijednosti, potrebno je proknjižiti smanjenje vrijednosti *goodwill*-a iskazano kao gubitak od smanjenja vrijednosti tj. iskazuje se kao rashod poslovnog razdoblja u računu dobiti i gubitka.

6. LITERATURA

Knjige

1. Belak, V. (2006) *Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima*, Zagreb, Tisak Zelina
2. Gulin, D., Perčević, H. (2013) *Financijsko računovodstvo- izabrane teme*, Zagreb, Sveučilišna tiskara d.o.o.
3. Gulin, D. et.al. (2006) *Računovodstvo trgovačkih društava uz primjenu MSFI/MRS i poreznih propisa*, Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika
4. Pervan, I. (2012) *Računovodstvo poslovnih spajanja prema MSFI i HSFI*, Zagreb, M.A.K. GOLDEN d.o.o.
5. Žager K., Dečman N. (2015) *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*, Zagreb, Sveučilišna tiskara d.o.o.

Internet izvori

6. Poslovni.hr, *Goodwill*, dostupno na <http://www.poslovni.hr/leksikon/goodwill -674>) (pristupljeno 20.3.2019.)
7. Zakon o računovodstvu (NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18), dostupno na <https://zakon.hr/z/118/Zakon-o-računovodstvu> (pristupljeno 20.3.2019.)
8. Hanfa, *Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja*, dostupno na <https://www.hanfa.hr/getfile/39377/Me%C4%91unarodni%20ra%C4%8Dunovodstveni%20standardi%20i%20Me%C4%91unarodni%20standardi%20financijskog.pdf> (pristupljeno 22.3.2019.)
9. Okvir za primjenu Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, (2016) dostupno na https://misljenja.hr/dok/novosti/1933/HSFI_2016.pdf (pristupljeno 25.2.2019.)
10. Burza, *Goodwill i dobitak od povoljne kupnje*, dostupno na

<https://burza.com.hr/portal/goodwill-i-dobitak-od-povoljne-kupnje/11481>

(pristupljeno 29.3.2019.)

7. POPIS TABLICA

Tablica 1. Ciljevi Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja	12
Tablica 2. Bilance A d.d. i B d.d. na dan 31.12.2005.	15
Tablica 3. Knjiženje transakcije spajanja (pripajanja) poduzeću A d.d.	17
Tablica 4. Knjiženje prijenosa imovine i obveza poduzeća B d.d. po fer vrijednosti (iz elaborata o procjeni) u glavnoj knjizi poduzeća A d.d.	18
Tablica 5. Bilanca novo integriranog poduzeća A d.d.	19
Tablica 6. Bilance X d.d. i Y d.d. na dan 31.03.2006.	21
Tablica 7. Knjiženje transakcije spajanja (pripajanja) u poduzeću X d.d. 01.04.2006.	22
Tablica 8. Knjiženje prijenosa imovine i obveza poduzeća Y d.d. po fer vrijednosti (iz elaborata o procjeni) u glavnoj knjizi poduzeća X d.d.	23
Tablica 9. Bilanca integriranog poduzeća X d.d. nakon pripajanja	24

8. SAŽETAK

Goodwill predstavlja dobar glas, odnosno reputaciju koju je neko poduzeće steklo na tržištu na kojem posluje i definira se kao prednost koja se temelji na poslovnim vezama i ugledu kao i vjerovatnoći da će svi postojeći klijenti nastaviti održavati poslovne veze s poduzećem.

U računovodstvu *goodwill* predstavlja razliku između vrijednosti neke tvrtke na tržištu dionica, u određenom vremenu, i njezine računovodstveno utvrđene neto imovine. Gledajući Međunarodne standarde financijskom izvještavanja, *goodwill* stečen u poslovnom spajanju prema MSFI 3, t.55., se ne amortizira već nakon početnog priznanja, stjecatelj mora svoj stečeni *goodwill* procjenjivati po trošku kojeg umanjuje za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Kada govorimo o RH i amortizaciji, kod naknadnog vrednovanja *goodwill*-a, prema HSFI 2 – Konsolidirani financijski izvještaji; vijek trajanja *goodwill*-a je ograničen te se stoga on mora amortizirati tijekom vijeka trajanja. Naknadni obračun prema HSFI 2 bitno je drugačiji u odnosu na MRS 36. Prema MRS 36, može i ne mora gubiti na vrijednosti dok prema HSFI 2 vijek trajanja *goodwill*-a je 5 godina.

Ključne riječi: računovodstveni goodwill, amortizacija goodwill-a, pojavnici oblici goodwill-a, knjiženje goodwill-a, negativni goodwill

9. SUMMARY

Goodwill represents a good voice or reputation, that a company gains in the market, that is defined as a business-based advantage and reputation as a probability that all customers will continue to maintain business with the company.

In accounting, goodwill represents the difference between the value of the company on the stock market, at a certain time, and its accounting net set of assets. Looking at the International Financial Reporting Standards, the goodwill acquired in the business merging under IFRS 3, p.55, is not amortized after the initial recognition, the acquirer must estimate its acquired goodwill at the cost less accumulated impairment losses. When talking about the Republic of Croatia and the amortization, in the subsequent valuation of goodwill, according to HSFI 2 - Consolidated financial statements; the useful life of the goodwill is limited and therefore it must be amortized during its lifetime. Subsequent calculation according to HSFI 2 is significantly different from IAS 36. According to IAS 36, it may or may not have to lose its value, but according HSFI 2 it has a goodwill duration of 5 years.

Key words: goodwill accounting, amortization of goodwill, appearance of goodwill, posting of the goodwill, negative goodwill